

rekción. Az elképzelés szerint Kertész Gyula bibliográfiája és a mostani folytatás együtt jelenhetne meg elektronikus adathordozón. Messzemenően üdvözlendő és támogatandó ötlet, különösen, ha az interneten is hozzáférhető lesz, mert akkor valamenynyi könyvtárban, kutatóhelyen, ahol hálózati kapcsolat van, elérhetővé, kutathatóvá válik, azaz a kiváló másodfokú bibliográfia hatékonyabban töltheti be szerepét. Talán arról is álmodhatunk, hogy ennek a

dokumentumnak a tartalma kiegészülhet: egyrészt az időközben megjelenő repertóriumok, másrészt a jelenleg kéziratként lappangó (feltehetően leginkább a felsőfokú könyvtárosképző intézmények központi és tanszéki gyűjteményeiben rejtőző) és a közeljövőben készülő, a témába vágó gépiratos összeállítások adataival. Szeretnénk hinni, hogy valóban így lesz.

Bényei Miklós

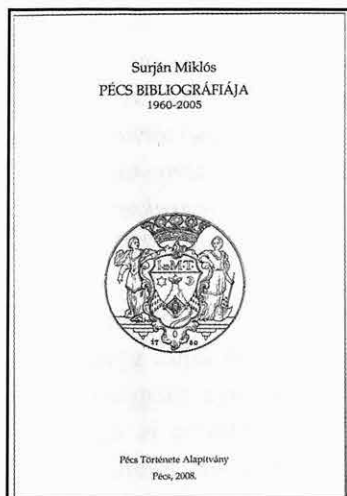
Pécsi mindentudó

Minden kutató előbb-utóbb beleütközik saját korlátaiba: hiába folytat intenzív levelezést, szorgalmazza a tanulmányok különnyomatainak cseréjét, nem képes áttekinteni a szakterületén megjelenő irodalmat. Így aztán akár a természet- vagy orvostudományi kutatók is igénylik a folyamatos tájékozódás mellett a tájékoztatást is, hiszen munkájukhoz nélkülözhetetlen a legfrissebb eredmények ismerete. Még inkább érvényes ez az igény a történeti kutatók számára, ugyanis számukra nemcsak a napjainkban megjelenő irodalom nyújt pótolhatatlan adatokat, hanem a korábban megjelent közlemények is alapvető információkat tartalmaznak. Ezért e kutatóknak elengedhetetlen az érdeklődési területükbe vágó, bármikor megjelent irodalom ismerete. Az ebben való tájékozódás lehetőségét teremtik meg a bibliográfiaik.

Ennek a feladatnak kíván eleget tenni a *Surján Miklós* által készített *Pécs bibliográfiája, 1960–2005* című kiadvány, mely 2008 májusának végén jelent meg 500 példányban, a Pécs Története Alapítvány kiadásában. Mint a címéből is kiderül, négy és fél évtized pécsi tárgyú

kiadványait és részdokumentumait igyekszik számba venni. E bibliográfiának már előzményei is vannak. Surján Miklós írja bevezetőjében, hogy „Pécs és Baranya megye irodalmának bibliográfiai feltárására az első kísérlet a múlt század 30-as éveinek elején történt” (7. p.) Bár ez kísérletnek is csak jóindulatúan nevezhető, hiszen *Reuter Camillo* ideggyógyász professzornak a *Pécs-baranyai ismertetőben* 1934-ben megjelent 8 oldalas összeállítása mindössze a legalapvetőbb kiadványokra szorítkozhatott.

1958-ban a Baranya Megyei Idegenforgalmi Hivatal kiadásában megjelent kötet végén közölte *Csekey István* (1889–1963) ny. jogász-professzor „Általános tájékoztató bibliográfia” címmel 14 oldalon Pécs és Baranya megye legfontosabb irodalmának bibliográfiáját. Bár Csekey István sokfelé megfordult, kecskeméti jogakadémiai tanársága után az észtországi Tartu, majd a szegedi, később a kolozsvári, végül a pécsi egyetem tanára volt, e legutolsó hely ejtette rabul: Pécs szerelmese lett. Tovább gyűjtötte a baranyai, pécsi irodalmat és csak beteg-

SURJÁN Miklós

Pécs bibliográfiája, 1960-2005

/ Surján Miklós ;

főmunkatárs Kerekes Imre ;

[munkatárs Tengely Adrienn]. –

Pécs : Pécs Története Alapítvány,

2008. – 606 p.

ISBN 978-963-87277-2-5

sége, majd 1963. aug. 17-én bekövetkezett halála akadályozta meg abban, hogy kéziratná rendezze és közre tudja adni az összegyűjtött anyagot. Ez 1964-ben jelent meg *Baranya és Pécs bibliográfiája (Könyvek és folyóiratcikkek)* címmel a pécsi városi tanács és a városi könyvtár kiadásában, „a szerző cédulaanyagát átnézte, sajtó alá rendezte, a nyomdai kéziratot és a mutatókat készítette: *Vargha Károly*”. „Csekey István az adatgyűjtést kb. az 1958–1959. évben zárta le” – írta Vargha Károly a rövidítésjegyzék végén (20. p.). A bibliográfia szerző, ill. cím szerinti betűrendbe soroltan két fejezetben közli az összesen 2661 bibliográfiai tételt, a „Könyvészeti adatok tekintetében teljes művek” és „Könyvészeti adatok tekintetében kiegészítendő művek” címmel. Ezt három mutató tárja föl: a személynév-, helynév- és a tárgymutató.

Csekey István – ahogy a mű még 1962-ben készített előszavában írja – bibliográfiája anyagának gyűjtésekor autopsziára és teljességre törekedett. A helyi könyvtárakon kívül a legfontosabb országos bibliotékákban is kutatott. Igyekezett „föllelni minden könyvet és folyóiratcikket” (12. p.), gyűjtési körébe fölvelt „minden művet (kéziratot térkép, iskolai értesítő, naptár, esetleg fontosabb történelmi becsű hirdetemény vagy más aprónyomatvány, munkásmozgalmi dokumentum stb.), amely tájegységünk egy-egy kérdésének megismeréséhez adatokat tartalmaz” (12–13. p.). A most megjelent *Pécs bibliográfiája, 1960–2005* előszavában írja Surján Miklós Csekey István kötetéről: „Az örömmel fogadott, hiánypótló műről hamarosan kiderült, hogy a szerző eredeti szándékai ellenére korántsem teljes – különösen hiányos a folyóiratok feltárása –, ezért szükséges lenne bővítése, ill. átdolgozása. A Baranya Megyei Könyvtárban az elmúlt évtizedek során többször is foglalkoztunk ennek lehetőségével, azonban a kellő anyagiak hiányában megvalósítani nem sikerült. Ám mindenképp szerettük volna a bibliográfiai feltárást folytatni és belátható időn belül újabb kötetet kiadni. Ezért úgy döntöttünk, hogy Pécs irodalmát csak 1960-tól dolgozzuk fel, s jelentjük meg önálló kötetben.” (7. p.)

Idősödő fejjel, az ember egyre szívesebben emlékezik. Most arra, hogy a 70-es évek elején *Páldy Róbert*, a Könyvtáros szerkesztőjeként tudatosan adta fiatal könyvtárosoknak recenzálásra a megyei könyvtárak által megjelentetett helyi, helyismereti irodalom bibliográfiáit. Akkor az volt a cél, hogy a folyóirat rámutasson az ad hoc bibliográfiák, a botcsinálta bibliográfusok hibáira, hiányosságaira, hogy az egységesítés felé mozdítsa el a bibliográfiakészítés gyakorlatát: a használót minél inkább kiszolgáló bibliográfiai szerkezet véglegesítése felé. A magyar könyvtárügy fejlődésével a bibliográfusi munka is a könyvtárosság egyik jól körülírható mesterségévé

vált. Nagyszerű példája ennek például a Surján Miklós által 1992-ben megjelentetett *Baranya megye sajtóbibliográfiája, 1832–1984.*, mely az összes addig megjelent sajtóbibliográfia kiérlelt megoldásait fölhasználta. Most pedig ugyanó a pécsi helytörténészeket örvendeztetve meg egy hatalmas bibliográfiai kötettel 606 oldalon 7413 tételben közölve az utóbbi 45 év pécsi irodalmát.

Ma már, a kiérlelt gyakorlat következtében a recenzens hivatása nem abban rejlik, hogy rámutasson a megjelent mű hibáira azzal, hogy más ne kövesse el: „más kárán tanul az okos”! (Bár ez a magyar közmondás az, amelyet sem a magam életében, sem más életútján nem láttam soha igazolódni: mindenkinek meg kellett járni a maga poklát.) Persze sajtóhibákat (pl. az 5018. tételnél háromszor ismétlődik a főcím; ugyanaz a dokumentum kétszer, de más leírással szerepel: 29 = 105., ill. 5566 = 5573; egy tanulmánykötet két különböző tanulmánya azonos oldalakon van jelezve: 179 = 3424) mindig lehet találni, de ezek nem a lényegét érintik, különösen nem egy ilyen, szinte áttekinthetetlen mennyiségű adat esetén. Egyet nem értését is kinyilváníthatja az ismertető, de ez is csak *egy* vélemény, mint a szerzőé. Ami – szerintem – a legfontosabb, hogy rámutasson a mű létrejöttének körülményeire, nehézségeire, amelyeken esetleg lehet segíteni. Vagyis előjáróban le kell szögezni, hogy minden fölso- rolt – általam szeplőnek vélt dolog ellenére – a *Pécs bibliográfiája, 1960–2005.* c. mű szerzője ismét kitűnő, rendkívül értékes és pótolhatatlan munkát végzett.

Surján Miklós, 1956 óta a pécsi Csorba Győző Megyei Könyvtár – jelenleg nyugdíjas – munkatársa, közismert helytörténész. Bibliográfusi, helytörténészi hírnevét a sajtóbibliográfián túl több jelentős kötettel alapozta meg és öregbítette: *Pécs és Baranya megye kulturális élete* (1965. – Molnár Istvánnal és Szász Leventével); *A Krónika, 1920–1921, repertórium* (1974. –

Huber Kálmánnal); *Szakkatalógus szerkesztés csoportképzés alapján* (1981. – Bereczky Lászlónal); *A Sorsunk (1941–1948), az Ív (1945) és a Dunántúl (1949) repertórium* (1992); *Ki kicsoda Baranya megye könyvtáraiban?* (2002); *45 éves a Pécsi Kamarakórus. A Pécsi Nevelők Háza Kamarakórusa, 1958–2003* (2003 – Szauer Dezsővel).

Bár a cikk elején Csekey István művének folytatására hivatkoztam, ám ez újabb kötet gyűjtőköre már nem terjed ki Baranya megyére. Ugyanakkor eredetileg Surján Miklós is úgy tervezte, hogy a teljesség igényével gyűjti a pécsi irodalmat. „Azonban be kellett látnunk, hogy a napjainkban egyre gyorsuló információ-áradat, a gyorsan növekvő könyv- és folyóiratkiadás miatt a teljesség követelménye megvalósíthatatlan” – írja a szerző (7. p.). Ez a tény általánosságban is rámutat a magyar helytörténeti kutatás megoldhatatlan nehézségeire. A megyei könyvtárak sem gyűjtőkörileg, sem anyagilag nem képesek a magyar – a nemzetköziről nem is beszélve – dokumentumtermés beszerzésére és áttekintésére. Erre egyedül az Országos Széchényi Könyvtárnak volna lehetősége, ha a hazai kötelempéldány-szolgáltatás, és ha a hungarika gyűjtés megbízható lenne. Ám ha ezek rendben működnének is, a szükséges információk akkor sem jutnának el vidékre, mert az ezeket szétsugárzó központi szolgáltatások lényegében megszűntek: a Magyar Nemzeti Bibliográfia 1992 óta nem analizálja a tanulmányköteteket, a Magyar Folyóiratok Repertórium a ugyancsak 1992-ben, az Időszaki Kiadványok Repertórium a pedig 2002-ben szűnt meg, a hírlapokat korábban sem repertorizálták központilag. Mindezeket nem pótolja/pótolhatja az interneten elérhető – esetleges – adatbázis, ami tapasztalatom szerint nem egy hétvégén „karbantartás” miatt hozzáférhetetlen. A megyei könyvtárak csak azokból a dokumentumokból tudják gyűjteni a helyismereti irodalmat, melyek bekerülnek intézmé-

nyükbe. Ám ugyanakkor *nem értesítik egymást* a helyi időszaki kiadványokban más megyéről megjelent írásokról. Vagyis a helytörténész teljesen magára van hagyatva, és vagy találkozik az őt érdeklő dokumentummal, ill. írással, vagy nem.

Surján Miklós igénybe véve *Kerekes Imre* főmunkatárs és *Tengely Adrienn* munkatárs segítségét; az anyaggyűjtésben az 1960 és 2005 között hozzáférhető központi szolgáltatások mellett a Csorba Győző Megyei Könyvtár helyismereti gyűjteményére, évtizedeken át fejlesztett cikk-katalógusára, a helyi kutatók munkásságáról készült irodalomjegyzékekre és a helytörténeti munkák rejtett bibliográfiáira támaszkodott. Regisztrálta a monográfiákat, névtárakat, almanachokat, statisztikai kiadványokat, útikalauzokat, térképeket, a tanulmánykötetek, évkönyvek és a folyóiratok pécsi vonatkozású tanulmányait, cikkeit.

A bibliográfia tanulmányozásakor nagyon széles körű gyűjtés eredményét tapasztaljuk. Az önálló kiadványokon és az országos folyóiratok cikkein kívül vidéki időszaki kiadványok közleményeivel is találkozunk: a *Somogy megye múltjából* c. kaposvári levéltári évkönyvből éppúgy található analízis, mint a szegedi egyetem által kiadott *Acta historica* sorozatból. Mégis a dolog természetéből fakadóan a helyi folyóiratokból (Baranya, Baranyai Könyvtáros, Baranyai Művelődés. Echo, Jelenkor, Confabula, Dél-dunántúli Gazdaság, Pécsi Műszaki Szemle, Pécsi Panoráma, Pécsi Szemle, a Tér, Tér és Társadalom, stb.) származó leírások vannak döntő többségben. Számomra meglepő a rendszerváltás után keletkezett írások túlsúlya. Bár míg a *Gazdaságirányítás* 6 tétele közül öt 1990 előtti, ami természetes, addig a *Szénbányászat* fejezetének 152 leírása közül 112 a rendszerváltás után született! Ugyancsak meglepő, hogy a *Politikai irányzatok. Politikai pártok. Politikai szervezetek* fejezetének 101 tétele közül mindössze 9 jelent meg 1990 és 2005 között, holott

a pártok szaporodása épp 1989 után következett be. E tény viszont arra mutat rá, hogy bizonyos területeken bizony hiányzik a hírlapi cikkanyag.

A bibliográfiai leírások nagyon korrektek, az MSZ 3424. szabványcsalád szerint készültek, tömörített számozási (évfolyam, szám, keltezés) adatokkal. Számomra egyetlen vitatható pont van, hogy az időszaki kiadványokban megjelent részdokumentumok esetén a rovatcímet a címadatok után közlik. De ez esetben sem Surján Miklóssal vitatkozom, hanem az MSZ 3424-12. szabvány meghatározásával. E szabvány lényegében már a meghatározásokban egybemossa a cikksorozat és a rovat fogalmát, később pedig a 4.1.4.1. cikkelyben teljesen egyenlőségjelet is tesz köztük: „Cikksorozati címként lehet megadni annak a rovatnak a címét is, amelyben a részdokumentum megjelent.” Holott ez nem helyes. A cikksorozat többé-kevésbé pontosan meghatározott terjedelemben készül (akár a többkötetes művek részkötetei). A rovat pedig nem a részdokumentum része, hanem a forráskiadványra jellemző adat, és valóban meghatározatlan ideig jelenhet meg (mint a könyvsorozatok). Ezért a rovatcím helye (a cikksorozat címével ellentétben) a részdokumentum forráskiadványban elfoglalt helyéhez kapcsolódik, vagyis – szerintem, a szabványtól eltérően – a leírás utolsó, a megjegyzést megelőző adata. A megjegyzésekkel a leírások jól érthetőek, néhány helyen azonban szaporítani lehetett volna (szobrok, épületek).

A szerző az így összegyűjtött hatalmas mennyiségű anyagot az írások tárgya szerint rendezte 11 fő fejezetbe: *A városról általában; Földrajz, természeti környezet; Gazdaság; Társadalom; Politika; Külkapcsolatok; Oktatás; Kultúra; Sport; Honismeret; Térképek*. A szakbeosztás tagolása logikus, talán csak az a furcsa pl., hogy a *Sajtó* fejezete a *Politikán* belül az *Országgyűlési választások* után következik, de hát az ilyen tartalmi felosztáson mindig lehet vi-

tatkozni. Egy-egy főfejezeten belül akár négy-öt alárendelési lépcsőben tagolódnak az alfejezetek, melyeken belül átlátható mennyiségű leírás található a szerzők, címek, néhol a tárgyalt személyek (Politikusok; Professzorok, oktatók az Orvostudományi Karon; Írók, költők stb. – kitűnő a kiemelt személyek életrajzi adatainak közlése), intézmények (Vendéglátóhelyek; A felnőtt lakosság szervezetei; Közművelődési intézmények stb.) betűrendjében, a *Térképek* fejezetben pedig a megjelenés időrendjében.

A *Gazdaság* főfejezeten belül például a 11 fejezet közül a harmadik az *Ipar*. Ennek 14 alfejezetéből az egyik a *Porcelángyártás*. Zsolnay Gyár. Ennek hat csoportja közül a negyedik a *Termékek*, ez pedig az *Építészeti kerámia* és a *Művészeti termékek*. *Diszárú* alcsoportra tagolódik. Vagy például a *Pezsgőgyártás* az *Iparon* belüli *Élelmiszeripar* fejezet hét csoportja közül az egyik.

Kár, hogy a tartalomjegyzék csak a második lépcsőig közli a fejezetcímeket. Emiatt is, néhol nehéz követni az utalásokat. A *Szerzetesrendek – Ciszterciék* között szerepel Horvát Adolf Olivér egy utalással, hogy ld. *Botanikusok*. Ezt bizony nehezen találtam meg, mert először az egyetlennél kezdtem keresgélni, s csak a mutató segítségével jutottam el a *Természeti földrajz – Növényföldrajz* fejezethez. Vagy a 182. oldalon a *Társadalmi rétegződés – Munkásosztály* alatt ld. még *Bányászok*, de „bányászok” fejezet nincs, csak *Bányászok és életkörülményeik*. A bibliográfiába felvett tételeket általában egy helyre sorolta be a szerző, csak ha nagyon indokolt volt, akkor került sor kettős besorolásra. Ilyen, nagyon helyesen *A pécsi ferences és domonkos kolostorok kutatása* c. cikk besorolása a régészeti (483) és a katolikus egyházi (3374) fejezetbe. Néhol azonban ezt szaporítani lehetett volna. Így például a *Katolikus egyház – Egyházi személyek* fejezetben Klivényi Jakabnál csak utalást találunk: ld. *Írók. Költők*. Itt viszont csupán egyetlen tétellel (6533) sze-

reper. Ezt (és az ehhez hasonlókat) meg lehetett volna az utalás helyén is ismételni, nem sokkal növelte volna meg a terjedelmet. A *Katolikus egyház – Püspökök* részben szereplő Eszterházi Pál Lászlóval foglalkozó két tétel (3274-3275) Klimó Györgyről is szól, de az ő neve alatt ezek nem szerepelnek. Májer Móric (1815-1904) pedig két helyen is található: a botanikusok között (itt rossz halálozási adattal) az 1538., a Nagy Lajos Gimnázium tanárai között pedig a 4078. tételben. E két utóbbi eset megtévesztő is lehet: rátalálva az egyik helyre a használó azt vélheti, hogy ez az összes irodalom, mely az őt érdeklő személlyel foglalkozik.

A bibliográfia törzsanyaga után közel 350 tételnyi pótlást tartalmaz a kötet, mely a szerző szerint „az anyaggyűjtés lezárását követően előkerült tételeket tartalmazza, illetve azokat, melyeket a számítógép működésében bekövetkezett hiba miatt kénytelenek voltunk eredeti helyükről kivenni” (10.). A pótlás szakbeosztása azonos a főrésszel.

A közel hét és félezer tétel szerzői és tartalmi vonatkozásait két betűrendes mutató tárja föl: a *Szerzők, közreműködők* mutatója, valamint a *Tárgymutató*. (Persze személy szerint – a Péter László-féle „mutatóáruházz” híveként – sajnálom, hogy azonos személyek után – pl. Madas József, Szabó Pál Zoltán, Uherkovich Ágnes stb. – két mutatóban is keresni kell, hiszen szerzők is és róluk is írtak.) A szerzői névmutatóban utalások segítik a kettőnél több elemű nevek megtalálását (Havas Margit, Bohnné = Bohnné Havas Margit; Sz. Koncz István = Koncz István, Sz.). Néhol azonban ijesztő mennyiségű tételek szám gyűlik össze egy-egy név alatt (pl. Szita László, Uherkovich Ákos, Vargha Dezső, Vonyó József). Ezen azzal is lehetett volna segíteni, ha az egymás melletti tételek számokat összevonják pl. T. Mérey Kláránál (2307-2314), vagy Rayman János (2721-2732, ill. 6034-6042) esetében. Másik megoldás lehetett volna a szerzői és a közreműködői szerep-

kör megkülönböztetése a tételszámok különböző tipografizálásával.

A Tárgymutató igen alaposan kiaknázza a bibliográfiai tételek tartalmilag megragadható elemeit: 70 oldalon, két hasámban a személy-, az intézményi-, a földrajzi-, a cégneveket, a folyóirat-, a konferenciacímeket, a tárgyszavakat stb. E mutató nagyon jól tagolt, akár négy lépcsőben is tovább bontja a föltárni kívánt tartalmat, pl. egyetemi karok – Bölcsészettudományi Kar – egyetemi tanárok, oktatók – Font Márta stb. Sajnálatos, hogy – eltekintve a hasámbok sorvégeinek ma már szokatlan kígyózásától, a sorkizárás hiányától – a különben szép nyomtatási képű kiadványt több nyomdai hiba is rontja. A bevezető *Köszöntő* sajtóhibái, a sorokon belül minduntalan föl-föltűnő, kézzel beütött választójelek, melyeket a számítógép áttördelt – de ezek inkább csak szépséghibák. A kötet használatában, a keresésben okoz nehézséget

viszont az előfej hiánya, mely a fejezetek alá és fölrendeltségi viszonyainak áttekintését is zavarja.

Becsukva a kötetet elgyönyörködöm a vaskos, Pécs címerével díszített keménykötésű könyvben, mely így is sugározza azt a hatalmas ismeretanyagot, melyet a városról Surján Miklós és munkatársai összegyűjtöttek, és mások számára is hozzáférhetővé rendeztek. Egy gazdag, a magyar könyvtárügy fejlődését végigkísérő életút nagyszerű összefoglalása ez a mű, mely megkerülhetetlen forrásgyűjtemény lesz a Pécset szeretők, laikus és hivatásos kutatók számára egyaránt. Ám ez nemcsak nekik ajándék, hanem figyelmesség Surján Miklósnak is, aki április 30-án töltötte be 75. életévét. További értelmes, munkás éveket kívánva köszöntjük, és köszönjük neki ezt az ajándékot.

Gyuris György

A könyvtárközi könyvkölcsönzések után a szerzőknek járó jogdíjról rendelkező hazai törvénytervezet még ebben az évben az Országgyűlés elé kerül. Az európai szerzői jogi gyakorlatban PRL-nek (Public Lending Right) nevezett nyilvános haszonkölcsönzési jog országonként eltérő formában valósul meg. Az angol gyakorlatban pl. egy erre a célra létrehozott jogvédő szervezeten keresztül történik a kifizetés évente egy alkalommal. A fizetendő díjakat a kölcsönzések száma alapján állapítják meg, melyet mintakönyvtárakban mérnek. A magyarországi törvénytervezet is megjelöl egy minimum és egy maximum összeget, amelyet a szerzők a Magyar Irodalmi Szerzői Jogvédő Egyesületen keresztül kapnának meg. A könyvtárak sokat lobbiztak azért, hogy a díjakat kormányzati pénzből fizessék, és ne terheljék se a könyvtárakra, se az olvasókra. A banki és hitelpiaci szektor jelenlegi válsága miatt egyelőre bizonytalan, mikor lesz a hazai költségvetés olyan helyzetben hogy folyósítani tudja a jogdíjak fizetéséhez szükséges összeget.

Könyvtári Intézet

Könyvtörténeti és Könyvtártudományi Szakkönyvtár

Budapest, I. Budavári Palota F. épület
Levél cím: 1827 Budapest, Telefon: 224-3795
e-posta: kszk@oszk.hu

Hol keresse a hálózaton számítógépes szolgáltatásainkat?

— 2008. szeptember —

(Az URL-ek esetleges változásairól folyamatosan hírt adunk)

a Könyvtári Intézet honlapja:

<http://www.ki.oszk.hu>

a szakkönyvtár honlapja:

<http://www.ki.oszk.hu>

Szakkönyvtár menüpont

az online katalógus (LibriVision):

http://nektar1.oszk.hu/librivision_hun.html

könyvtárközi kölcsönzés, dokumentum-szolgáltatás:

kszk@oszk.hu

adatbázisok (MANCI, THES):

<http://w3.oszk.hu/manci.htm>

(A LISA-t helyben szolgáltatjuk)

Könyvtári Figyelő:

<http://www.ki.oszk.hu/kf/news.php>

magyar könyvtári lapok tartalomjegyzéke:

www.matarka.hu

Dokumentáció, Könyvészet,
Könyvtárak opció

online tájékoztatás a LibInfo keretében:

<http://libinfo.oszk.hu>